

DEBRECZEN

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KOZGAZDÁSZATI HIRLAP.

A debreczeni és vidéki függetlenségi párt közlönye.

Megjelen naponként, péntek és vasárnap kivételével.

Hirdetési díj:
Négy hasabos péntekenként 5 kr.
Nagyobb terjedelmű és többször
hirdetéseket alkalmazzák a leg-
előbb 4000 forint értékűnek föl-
létező minden külön beírta-
tásért 30 kr.
Hirdetési vagy reklámot magában
foglalt újdonság sora 50 krajczár.

„Nyitár” ben megjelenő közle-
mény minden péntek sora 30 kr.
Hirdetéseket felírásuknál a kiadó
hivatalában, KUTASI I. könyv-
nyomdájában, valamint ZICHNER
MÁN H. könyv. terjedelmű le-
név nélküli vagy bérmatlanul
beküldött levelek nem vétel-
nek figyelembe.

Kéziratok vissza nem
adatok.

kérvénye
adortól,
becsület-le-
nczia
ban)
er a diphte-
nemű nyak-
szaga el-
gargarizálás
nyóvetel után
tésenél nel-
20 kr. o. é.
Puritas.
ondoni kial-
velei a legal-
való t r tá-
é.
kefék
gedzett szór-
ti Nándor
szabó F., Dr.
Göllner Ló-
Pokorny P.
Károly dísz-
ark 3.
hogya ki-
BÓL
ses párt-
ére.
kezelve,
tén hor-
—üveg
literes
13 kr.
100 liter
0—5 kr-
ajánlom
elmos
1.
NTETÉS
EKES-
HERVÁR
érem 1879
oklevellel
71 ben

Előfizetési felhívás

„DEBRECZEN”

szimű,
hetenkint ötször megjelenő, politikai, társadalmi s közgazdasági lapra.

A rohamosan torlódo események, a politika mindmegnyí nevezetes forduló, nélkülözhetlenné tették a hírlapokat. Lapunk, az immár XIX. esztendő „Debreczen” (nagy kor az ifjú hazai sajtó életében!) mint eddig, úgy ezután is biztos és hű vezérfonalat kíván nyújtani olvasó közönségének. Az meggyőződésünk, hogy a most felmerült válságoknak, küzdelmünk minden bajának egyedüli és gyökeres orvoszere Magyar ország különállásának és teljes függetlenségének megvalósítása.

Nem csupán teljesen független s az igazság hirdetésétől vissza nem riadó, radikális irányú politikai, társadalmi közlönyt és helyi debreczeni ellenőrt fogunk tehát nyújtani; hanem egyezsemind változott családi olvasmányt, élénken, változatosan összedílt hirlapot is, melyben a család minden tagja feltalálhatja az izléséhez mért közleményt.

Munkatársaink között, mint ez ében, úgy jövőre is a leghíresebb írók és politikusok nevei foglalnak helyet.

Vezetőinket rendszeren (r. e.) és (K. B.) fogják írni, Gili Balázs pedig a „Károlyi látók” rovatát tartja meg. Tárcaiban V. G. a Karolina, a fővárosi lapokból előnyösen ismert jeles íróknak regénye, a „Kosár” folyik.

A parlami ülésszak meggyűlölt befolyásos helyről eredő parlamenti levelek sorozatáról gondoskodunk. Azon lemondunk, hogy lapunk az oly előkelő helyet elfoglalt Debreczen városához méltó, valódi irodalmi színvonalon álló közlöny legyen.

A színi üdény beálltával megkezdjük színi szemléinket is és eekben legkiválóbb a tiszta magyar nemzet éleli és történelmi irány érvényrejutása mellett kardoskodunk.

Ajánljuk lapunkat az előfizető közönségnek eddig is tapasztalt pártfogásába!

Szíves bizalommal falkérjük tehát a n. é. közönséget, hogy az előfizetési pénzeket az okt. —decemberi énegyedre, — hozzánk minél előbb beküldeni sziveskedjék, nehogy a lap küldésében fennakadás történjék.

Előfizetési árak egy helyben mint vidéken:
Egész évre 10 frt.
Félévre 5 frt.
Negyedévre 2 frt 50 kr.

Előfizetheti helyben Kutasi Imre könyvnyomdájában, — továbbá Telegdi K. Lajos és ifj. Csathy Károly könyvkereskedő.

A „DEBRECZEN” TÁRCZAJA.

A nemzeti színház történetéhez.

— A „Debreczen”-nek írta: Bizám Endre. —
(Három közlemény.)

(I.) Ki a magyar színészettel, nemzeti művelődésünk e hatalmas tényezőjével közelebbről is foglalkozott, tudni fogja, hogy I. Lipót osztrák császár s magyar király egy művelt erdélyi embernek szabadalmat adott, hogy színi mutatványokat bárhol, társai segédelmével előadhasson.

Ez már fényes bizonyítéka annak, hogy Magyarországon s Erdélyben már akkor is volt színpártoló közönség. Igaz, hogy nem a magasabb drámai irodalomból lettek tartva egyes előadások, hanem inkább misztériumszerű, kiállításos históriák képezték az előadás tárgyát.

Már csak abból az egyszerű okból is, hogy az akkori fanatikuság vallásos nép minden világi témát immorálisnak bélyegzett volna, ha azt a színpadon látja megtestesítve.

Nehezen is szünt meg az eldölet, mely csak valódi tudja a színművészetet s egyetlen szava sem volt hogy annak nagy nemzeti horderejét elismerje.

A vallásos tárgy darabokból egy miránk néve is annyiban bir érdekelttséggel, hogy azt itt nyomták — Debreczenben 1875-ben Címe: „Új és igen szép komédia a mi első atyáinknak állapottjáról.” Ezt a mint a feljegyzés mondja, Szegedi Lőrincz írta volna.

Szerettek még hazafias, hősi dolgokat is látni a színpadon, így „Ballassa Menyhért árultatásáról” is maradtak fenn nyomtatott példányok.

seikben, s vidéken, postautalványgyal minden posta hivatalnál.

A „Debreczen” szerkesztősége és kiadó-havatala.

Deák Ferencz szobora.
(r. e.) Két ércszobor fog állani Budapesten, hatalmas Dunánk jobb partján, szemben a magyar királynak, királyoktól árva lakával.

A gróf Széchenyi Istváné, ki nemzetét a modern haladás útjára vezérte és a Deák Ferencz, ki a fejedelmünkkel való kibékülés és az Ausztriával való kiegyezés művét megteremtette s a kit ezért e nemzet többsége a haza bölcsének nevezett.

Deák Ferencz szobrát holnap leplezik le ünnepélyesen. A leplezésen jelen lesz a király is.

Valóban jelen kell lennie ez ércszobor leplezési ünnepén Ausztria császárának, a ki Deák Ferencz által lett Magyarország megkoronázott királyává s a legundterhebb napok után élvezte hasznát ezen státus-férfi kiegyezési munkájának. A király volt az, a ki e játszmában nyert, éppen a legnagyobb veszteség után és nyeresége nagyobb volt, mint a szegény magyar hazáé.

A két, egymással szemben álló történelmi férfiú sajátságosan is hasonlít abban, hogy életének vége felé megbánta a mit alkotott.

Széchenyit a hazafiai aggályok az örület törvénybe merítették. Pedig művei élnek, és azok e haza felvirágzását segítették elő. Deák Ferencz, a midőn látta, hogy mily haszonleső, mily önérdék-teljes nemzedék, mily csekély, mily alacsony lelkek azok, a kiknek a kiegyezés által megvetett alapon tovább építéniök, munkálkodniök kellene: szintén megdöbönt a diestelen látványtól s kétkedett élte legfőbb művének áldásos voltától. Méltán, mert e kiegyezés a hazának boldogulására nem szolgált.

Megutálta azon embereket, kik az ő mindenekefelett tiszta nevének palástja alatt vitték a hazát a romlás meredélyére. Itélete súlyos volt és méltán, mert a „Deákpart” utolsó éveit beszennyezték a ragyogó czeget.

De vissza lehetne vezetni színművészetünket egész az Árpád királyokig, ha Béla névtelen írójának szavai előttünk hitellel bírnak.

Kétségkívül, hogy ez a kor oly primitív, egyoldalú, fejletlen színészetet mutatott fel, hogy róla szintén alig érdemes bővebben tudakozódnunk. Elég azonban arra nézve, hogy amaz okiratra hivatkozva bebizonyíthatjuk a színészet nálunk töltött csecsemő korát a XVI. században.

Erdélyben tehát már nagyon ismeretes volt a 17. században a színészet; s az ottan lakó nemesek udvarainál, grófok, bárók s fejedelmek lakomáinál nem egyszer tartottak előadásokat Rendszerint latin nyelven. Ez volt tehát az első szabadalmazott vándorszínész társaság.

Ez a társaság széles Magyarországot és Erdélyt járta be különböző anyagi sikerrel. A sokadalmakkor vagy egy ünnepe alkalmával vagy a környék tekintélyének neve, születés napjakkor rendszeren tanyát ütöttek s egy pár napig előadást tartottak, aztán ismét tova mentek.

Ama kolozsvári tanult ember, kinek I. Leopold a szabadalmat adta, alapította meg az első rendes színtársulatot. Azonban egyenlenségek miatt 4-en 5-en külön váltak s önálló társulatot alkottak s egész felszereléseikkel mentek egy vidékről, más vidékre. Nyomorúságos életet folytattak.

Különböznék azok előtt nem a színészet hivatása lebegett, — hanem a könnyen megélhetés. Azért is nem oda törekedtek, hogy nemesebb műveltséget szerezzenek nézőiknek, hanem az volt fővágyuk, hogy miképpen kaczagtathassák meg őket egy ezek a szó szorosabb értelmében inkább komédiásoknak voltak nevezhetők, semmint színészeknek. Innen is van az, hogy a köznép teljes

Kiismerte Deák Ferencz a pártot és hatalmas tekintetével lelke mélyéig látott egy akkor a népszerűség fényével övezett ellenzéki vezérnek is, a kin már a kor meglátszott a hatalom-vágyának mindennel megalkudni kész, mindent feláldozó önérdéke. Már akkor mondotta Deák Ferencz, hogy Tisza Kálmánnak egyedüli czejlje a hatalomra való törekvés. Ezért van az, hogy az elfeledás árán miniszterré lett hatalmas ember nem helyezte koszorút e szoborra! Meggátolta, hogy annak emlék-ünnepe, a ki neki igazságos bíráló volt, nemzeti ünneppé tévessék.

Néhány lépésnyire Deák Ferencz szobrától, ott van a szabadelvű párt clubbjá. Ez a valódi törvény-hozó testület, nem a sándor utca.

És a szobor és párt-kör közötti téren állva eltűnődhetünk azon, hogy ez az érc-alak, kinek jelleme is érc volt, jól ítélte az emberek felett és miután felismerte azon egyéneket, kiknek kezébe került e haza sorsa Deák Ferencz letűnésével: akkor ugyan volt oka megbánni azt, a mit alkotott.

Deák Ferencz szerencsétlen műve, az Ausztriával való, reánk nézve hátrányos, hazánk függetlenségének minden alapföltételét (önálló hadügy, külügy, pénzügy) eljátszó 1867-iki kiegyezés bizonyára nem tette alkotóját szoborra érdemessé.

De ha mégis koszorút helyezünk az ércalak lábához, tesszük azért, mert Deák Ferencznek erkölcsi nagysága elvitáztatlan és tiszteltünk érdemei kivált akkor, ha Deák Ferencz egyéniségét párhuzamba tesszük a mai kor szak törpe vezéreinek alakjaival.

Deák Ferencz hatalmas volt, a nélkül, hogy a hatalmat a haszaszeretet felé helyezte volna.

Királynak adott koronát, kortársakat kormányruda emelt s tett dunszagdagokká; és e mellett maradt mindvégig egyszerű népképviselő és — szegény ember.

Uralkodott, parancsolt, pedig csak a tekintetes urc volt és nem a nagy méltóságos; a tekintélyét elismerték százak és ezerek, pedig lelkeket nem vásárolt, — czimeket és rendjeleket el nem

hitében el annak, hogy a komédiás és a színész nagyon egyforma hivatást jelent. Még nagy Petőfink atyja sem akar különbséget tenni e két elnevezés között, s mikor kölönk hazajött látogatába, komédiás névvel tisztelt meg, s tudakozódik nála, hogy tudna-e bukfeneket hányni?

Az a sok nyúvész, bűvész és erőművész, mely a vidékeken megfordul, mutatványaikkal elkáprázzák a laikus szemét, úgy, hogy ez nagyobb művészek tart egy csepű ragó komédiást, mintegy Leart játszó színészt.

Az ilyen vándor színész társaság baran golta be az egész országot, minden pártolás nélkül eleintén, s csak később midőn az idegen nemzetek kezdtek sikeresen működni a színművészet terén — csak akkor kezdte a magyar a színészetet pártfogolni!

Legjobb szerették látni e színész társaságokat Budán, Pesten, Debreczenben, Szegeden Kassán — Ungváron, Miskolczon stb. népesebb városokban.

Igen rövid ideig maradhattak csak egy helyen, mert sem alkalmas előadási hely, sem pedig huzamosabb ideig pártoló közönség nem igen mutatkozott.

A legfelreesebb helyen: az árendás vagy a városház udvarának, a leghaszálhatatlanabb részében vonultak meg Thália papjai. Egy egy apostol, egy-egy mártyrja a közm-elődésnek mindegyik, — rozant kocsi-színben élt s áldozott a muzsának!

Oltárt emelt ott s az által szentély lett a ronda színből!

Érdekes volna megtudni, ha vajjon nem onnan ered-e a színészet szó, hogy a színekben lett legtöbbször megtartva az előadás?

Ki tudja nem ez-e az igazi, a valódi eredete a színész szónak?... Szegény uttóról, apostolai egy nagy esz

fogadott és nem osztogatott, — és bérencz lapokat fenn nem tartott.

És a midőn alkotását ő maga megbánta; a mikor a történelem majdan kimutatja, hogy ez az alkotás hibás volt és e házára káros: ő maga azt az egy szemrehányást mégsem tehette magának, hogy egyébre törekedett volna, a haza boldogulásán kívül; a történelem pedig el fogja ösmerni, hogy ezen hibás alkotás mestere hazáját mégis önzetlenül szerette!

A hibás alkotást az utódok tették átkossá, a kiknek tiszták lett volna tovább fejleszteni és a kik az elkövetett hiba jóvátételére vállalkoztak. Ezek amaz érc alakban megörökített érc-jellem ellentétei, a most uralkodó hazafiatlan kormány emberei.

Ezek ugyan ne várjanak szobrot a jövőtől. Őket a czimmel, a ranggal, a jóvelmekkel fizették ki.

Oly nagy státus-férfiak érdemlik a szobrokat, a minők a Kossuthok, Széchenyiek és oly tiszta jellemek, a minők a Deák Ferencz volt.

— Belföldi hírek. A király Kolozvárnak jótékony czelokra 3750 frtot adományozott. Ez összegből 2500 frt jut a városi szegényeknek, 400 frt a Mátyás király szülőháza föllállítandó emléktáblára és 300 frt a Mária Valeria árva háza. — A közös miniszteri értekezlet kizárólag a jövő évi közös költségvetési előirányzat végleges megállapítását tárgyzák. — A Deák-szobor leplezési ünnepélyére Kolozs megye külön küldöttséget küld Jósika Sámuel b. főispán vezetése alatt. A ref. egyházkerület Szász Domokos püspök fogja képviselni, ki jelenleg Budapesten van. — Bihar megye és Nagyvárad a Deák-szobor leplezésén szintén képviselteti magát.

— Országgyűlés. Az orsz. függetlenségi és negyvennyolcas párt már a múlt országgyűlés alakításakor is kérte, hogy az egyik alelnöki helyi pártja emberével töltesék be a függetlenségi és negyvennyolcas párt most megerősödvé, megszaporodva lép be az új képviselőházba. Kétségtelen, hogy multkori kérelmét a melyet akkor a mérsékelt ellenzék is támogatott, most meg fogja ujitani. Három év előtt az ellenzék e jogos kércimét a kormány párt azzal a megokolással utasította vissza, hogy a volt alelnökök személyére a párt kénytelen tekintettel lenni s már csak azért sem teljesítheti az ellenség kívánását. Most ez az argumentum — mivel az egyik volt al-

menek — a nemzet geniussza őrizze porotokat!

A régi (a 17 ik század) színművek nagyobb részét elénekeltek a színpadon, míg a komolyabb drámai muza nem került a nyilvánosság elé, — hanem az iskolai falain belül nagyobb ünnepegyességek alkalmával adták. Így bujdokolt a drámai művészet egész a 18. század végéig, mely korral együtt a magyar színészet ujja ebredése kezdődik.

Endrődy János, „a magyar játékszin történetei”-ben említi, hogy Pethő Ádám, Soós Márton, Baranyi Balázs, Horvát János voltak az első kik Budapesten, mint a magyar színészet már akkori gőcpontjában, egy magyar színész társaságot alkottak, Gróf Ráday Pál szíveségből az igazgatóságot vette át, Kazinczy Ferencz pedig azon igyekezett, hogy a német színpadon a részökre előadási engedélyt szerezzen. Azonban sikertelenül.

De a lelkes magyar színészek nem nyugodtak addig, míg kérelmökkel Buda város tanácsához nem fordulhattak, hogy az akkori-ban fennálló nyári játékszinben tarthassák előadásait. Ez is sikertelen volt. — Ekkor Pestvármegyéhez esedeztek pártfogásért s ez a helytartó tanácsnak ajánlotta s a mutatványok megengedését kérte — de mindhiába. — Felkérte most gr. Unwerth a német színházak bérloje — hogy azon napon melyen a német társulat nem játszik engedtesse meg, hogy a m színészek előadhassák mutatványaikat. Hasztalan volt kérelmök.

Ekkor gyűlt össze Budán az országgyűlés és a m. társaság hosszas kérelem után több főurak kivitték, hogy gr. Unwerth megengedte a társaságnak hetenkint kétszer az előadást. (Hétfőn Budán, szerdán Pesten tartottak m színi mutatványokat.

Gróf Ráday azonban, mint másodsori igazgatója a társulatnak, összehozalkozott a

elnök nem választotta meg sem is fog megválasztani — elest s ha a multkor visszautasítás megokolása őszinte volt, a függetlenségi párt sorából veszik. — A többség részéről a kisebbség irányában gyakorlandó méltányosság kétségtelen befolyással lehet a parlamenti vitakozások, a pártok közt való érintkezések hangjára s modorára s ezzel a tanácskozások tárgyilagosságára. Már csak ebből a szempontból is kívánatos a ház alakulásával összefüggő kérdéseknek közmegegyezésre szolgáló megoldása. („E-s“).

A képviselőház ma, szerdán d. e. 10 órakor tartotta első ülését.

A főrendiház e hó 28-án, d. e. 11 órakor tart ülést, ezt megelőzőleg fél 11 órakor általános értekezletet tart.

Az országgyűlési „Függetlenségi és 48-as párt” szeptember 28-án d. u. 6 órakor értekezletet hívott össze.

A mérsékelt ellenzéki párthoz tartozó országgyűlési képviselők felkértek, hogy e hó 28-án d. u. 5 órakor a párt helyiségeiben megjelenni sziveskedjenek.

Legf. Isőbb káziat. Kedves Tiszta! A most bevezetett ideai nagyobb hadgyakorlatok alkalmából az ország több részét látogatván, a legörvendesebb benyomások hatása alatt térek vissza a fővárosba. — Mindenütt örömmel tapasztaltam, hogy a hagyományos hűség és hazafiaság kedvelt Magyarországon minden táján, — a régi anyaországban szintugy, mint annak erdélyi részeiben, változatlanul és a trón iránti szeretettel és hő ragaszkodást tanúsító számtalan jelekben és tettekben is nyilvánult. — Még inkább fokozza pedig ez örömet, hogy a hadgyakorlatok által érintett minden vidéken, nemcsak az illető helyhatóságok és azok közegei buzgóan és teljes megegyezésre feleltek meg feladatuknak, hanem az összes népesség, — a mint erről nem egyedül az egyes hadcsapatok parancsnokaitól vett jelentésekből, hanem személyes észleleteimből is meggyőződtem, — e csapatok minden szükségleteinek a legnagyobb előzettséggel és áldozatkészséggel eleget tenni s a katonaság irányában meleg rokonszenvet tanúsítani igyekezett. Összinté elismerésem öhajtván ezért nyilvánítani, utasítom Önt, tudassa az érintett vidékeken mindenütt és mindenivel megegyezésemet és köszönetemet, a hűség és hazafiaság ez ujabb bizonyítékaiért, melyekkel a népesség kedvelt Magyarországon mindenkor örömteljesen töltött napjaim emlékeit ezuttal is gazdagítja. Kelt Kolozsvárt, 1887. évi szept. hó 24-én. Ferencz József, s. k.

A német francia határon történt sajnós esemény nagyban foglalkoztatja a francia közvéleményt. A német kormány ez esetben is igen tapintatosan viseli magát. Párisi nagykövete, Münster gróf, már megjelent a francia külügyminiszternél és sajnálatának adott kifejezést az eset felett; egyszersmind kifizetés helyezett, hogy mielőtt a vizsgálat belesz fejezve, német részről teljes elégtételt fognak adni. Ez mindenesetre igen megnyugtató s alapos reményt nyújt az ügy bekés elintézésére. Amny már is bizonyos, hogy egy német tisztviselő tulbuzgósága okozta a kitos eseményt s hogy francia részről ez uttal semmi provokálás nem történt. Az elégtétel,

melyet a legutóbbi eset miatt a francia kormány Németországtól követel, hier szerint abból áll, hogy az agyonlőtt hajtó özeveje ellátásban részesítsék és a megsebesült hadnagy megfelelő elégtételben részesüljön.

Lázadás a spanyolok ellen. A Karolina-szigeteken, melyek miatt Spanyol és Németország közt még nem rég csaknem háborúra került a dolog, a spanyol uralom igen komolyan veszélyeztetve van. Az egyik szigeten a benschültek fellázadtak s az ötven főnyi spanyol helyőrséget csaknem teljesen lekaszabolták. Csak két katona maradt életben, kik a vérengzés híret a közeli spanyol gyarmatokra megvittek Madridban azt állítják, hogy a szigeten lakó idegen gyarmatosok lázítottak fel a benschültekkel.

Külföldi hírek. Baden-Baden, szept. 26. Vilmos császár 9^{1/2} órakor a legjobb egészségben ide érkezett és a pályaudvarban a brazilai császár és a hatóságok fejei által fogadtattott.

Mikor szüreteljünk? (Levél a f. szerkesztőhöz.)

A kérdés igen régi és sokan azt hiszik, hogy már el is van döntve; pedig nézetem szerint a kérdés részben még megoldásra vár, ha nem is egészen, általánosságban véve; de egyes különös esetekben mindenesetre.

A szüret határidejének helyes megállapítására is több tényező van befolyással, nevezetesen az időjárás, a faj s a talaj; ezekhez járul még a cél is, melyet a termelés által elérni kívánunk.

Lássuk ezen tényezők viszonyait egyenkint:

Az időjárást illetőleg oly években melyekben az esős időjárás mellett a rothadás áll be — nem szabad bevérvünk a jó években kitűzni szokott erettségű termést: ilyenkor igyekeznünk kell csekélyebb minőséggel beérni; mert többet ér a kisebb savanykásabb s gyengébb bor is, ha több és egészséges, tiszta ízű tartós lesz, mint az oly bor, mely szeszirtalomban gazdagabb ugyan, de rothadt sejténye részekkel s az ezeken elől gömbakkal van sa turálva s tisztátalan ízzel bír s nem ritkán az avasodás által meg tönkre, mint ez pl Budán. Fejérmegyeben is az Alföldön 1878. és 1882-ik években tapasztaltattott.

Szept. időjárás mellett természetesen maradhat a szőlő kün, tökéletes érett állapotban is.

A szőlőfajokat illetőleg tapasztalatok után tudjuk, hogy azon szőlőfajok, melyek már fajtulajdonosságuknál fogva kevés savat tartalmaznak: előbb szüretelendők, mint teljes erettségüket vagy sőt túlerettségüket elérték.

Az oportónál a savtartalom több évi tapasztalat szerint az elsőrendű fekvésű borvidékeinknek 4.2—5% savtartalommal bír.

Ha ezen faj túlerik, a cukor koncentrációdiók, s a sav aránylag még kevésbé lesz kivehető; miért is az oportónál a túlerék állapotot bevérvni nem lenne szabad. A mit az oportóról mondunk, ugyanez áll a Carbenet Merlott Pinou, Hamay és egyéb francia, lekezte szőlőfajokról is.

Ezen állapot nemcsak a fekete fajknál van így. Svájcban a „La Cote” hegyesze mentén a Chassals blancot (ottani elnevezés szerint: Fendaut) leszedik akkor, midőn a 16—18% cukortartalmát elérte; a budai, budai-érsi, nagy-marosi szőlőműves Szent Mihály-

kor — rossz években már előbb is — leszüretel; mert itt az igen elterjedt mézes, s medriai és raxszölő aránylag kevés savtartalommal bírnak.

A talajt illetőleg vannak oly édesvízi mésztalajok, melyeknek sara a fűrtre rakódva s a mustba szűretelve, a savakat közböbösítik s másrészt a bor savát felemészítő avaskodási bakteriumokat csempészik a borba: szóval a bor tartósságát veszélyeztetik. Az ilyen vidékeken — hacsak át nem megyünk magasabb mivélésre s a fűrtök a talajtól magasabba nem kerülnek — szintén tanácsosabb a kevesebb cukortartalommal beérni, mint holmi 20% cukortartalomra várakozni s ezáltal a bor ízét, fejlődési képességet s tartósságát kockáztatni.

Végre a borászati cél, melyet elérni óhajtunk, szintén bír befolyással a szüreti idő meghatározására.

Ennyit óhajtottunk most, a szüreti idő közeledtével a bortermelő közönség szives figyelmébe ajánlani!

Molnár István.
Budapest. 1887. Szept. 27.

HELYI HIREK.
Szintársulatunk

Debreczen, szept. 27-án.

Tegnap este, Beregszászból a Szathmár felől érkező vonattal robogott be szintársulatunk zöme, a melyet néhány tag (Vedress Gyula, Zilahi Gyula, Ronaszékine sat.) már régebben meg előzött s néhányan (mint Margó Celia, Verő György) meg követni fognak. Szivesen üdvözöljük őket a műpártoló Debreczenben, a melyben a színészek érkezése jelezi az élénk s a ison kezdetét. Velük indul meg a saison gyors-vonata s ök kiáltják a publikumnak világot jelentő deszkáikról nem azt, hogy me het, de azt, hogy jö-het!

„Erkező fecskek”-nek azért nem nevezi őket a kopott frázisok tintájával ösmeretlen tollunk, mert hiszen ök akkor röppennek elő, a mikor minden jóvaló fecske derültebb egyál alá szállítja el a frakkját és legfeljebb a gölyök azok, a melyek, fiatal házaspárok kedveert, rövid időre vissza visszatérnek. A fecske és gölya továbbá vándor-madarak, a mi szintársulatunk buzgó igazgatói pedig (a mint deklarált közlönyükben, a „Debreczen”-ben olvastuk) éppen most foglalkoznak azzal a tervvel, hogy Debreczenben az állandó színészetet már ez idénnyel állandósítsák.

Egyrészt a közönség műpártolásának mérvéből, másrészt az előadások és előadók jelenségétől függ e terv kivihetősége. Mi szeretnők, ha a dologból „gálczkó” válnék, mert a nyáron itt időzött három-négy „Zengeráj” és a nyarat-szakán mindig beköszöntő egyéb fajta göklereknél bizonyára nemesebb élvezetet nyújtana egy kicsiny, de jól szervezett nyári szintársulat. Nem is tekintve azt, hogy a szintársulatok innen pénzt visznek ki és deficitet hoznak vissza.

A bérletből s a megnyitó előadások jegeinek kelendősegből itélve, a közönségnek van kedve s zinházba járni s a szintársulattól függ ennek ebrén tartása.

Talán van abban érdemünk, hogy a társulat, melyet tapintatlan jobárok azzal biztattak, hogy nyári arányával is megbirja v debreczeni igények súlyát, meglehetősen kiegyesült. Két-három szerepszakban nem erős, de időközben, okulva a maga kárán, vagy elegendőnek találván az erre szük-

séges hasznót, majd segíthetnek e hiányokon is. A társulat így, a mint van, igen jó és pártolásra méltó vidéki testület. A kolozsvári után nyomban következnek és a Krecsányiával egyenrangú Utána következnek a szegedi, a pozsony-temesvári, a szabadkai „Thalia”-szövetkezet sat.

Az operette erős. Halmainé, Locsarekné, Ellinger Ilona mindenik kitűnő a maga nemében. Debreczenben az a „sok fejű zsarnok” (a publikum) minden fejével mosolylyal üdvözli föléptüket. Margó Celia — a népszínház elsőrangú énekesnője — s most a mi operettünk új akvizíciója, meg éppen vonzerőt fog képezni. Először a „Rip van Winklé”-ben lép fel, mint Lisbeth. Azt hisszük, hogy a két főprimadonna egy kis pikáns színházi versenyt fog létrehozni, a mi, cassa szempontokból véve a dologot, éppen nem fog ártani. A férfiak közt Valentin tenorista kipróbált erő, Hadai kellemes hangú s a nép színműben drámai hatásokra is képes baritonista, s a kómikai „négylevélt” képező színészek: először és első helyen Ronaszék, a mi derek Ronaszékünk, mellette Dobó, Páspóki és Hegyesi mindenesetre sok derült estét ígérnek, de az tagadhatatlan, hogy Ollendorff, Zsupán, vagy Kancukoff egyiküknek sem kenyerük. Németh József még igen friss emlékünkből él. Itt — hézagot konstatalunk. — A karmestereknek (Znojmsky és Orbán Árpád) pedig feladatuk leend az, hogy az ismét szerződött katonai zenekart egyenletes, discret és szabatos játékra kapassák. A férfies női kar elég erős a nők — amint két öreg gavallér állítja — csinosa k.

A dráma, a dráma, a dráma!

A nők között első László, a vidék egyik legkitűnőbb tragikája. Ez idén — kedélyes anyukat is játszik. Nem tudjuk, szivesen-e? A modern dráma hősnőinek tavaly nem volt személyesítőjük, itt van Medgyaszai Evelin, ki tőlünk való távoztá óta a kolozsvári publikum előtt mozgott. — Soubrettenek és naivnak (inkább az előbbinek) itt van az „aranyhajú” Békési Rózsika, ő, a zsunalistai szívek háborgatója. Segéd-szerepekben tetszetős látványt nyújtand K. Rosztagni Irén a ki énekel is, még pedig csinosan. A kómikai szerepkört Locsarekné tölti be, s játszik drámai szendekét Ellinger Ilona, továbbá a távoztott Váradí Ibolyka helyéreszegődtetett Szilágyi Etelka, a ki énekel is.

A férfiak között vannak Vedress Gyula, mint jellemszínész, Mándoki Béla, neha hős-, máskor kedélyes apa, Zilahi Gyula, a legiobb „Natur-Bursch”, jó bouivánt és elég jó lyrai szerelmes. Nem új emberek közönségünk kegyében. Bognár János igyekvé fiatal színész, szakmájára — segéd-apa. Ezt a szerepet jól lehet betölteni ugy a szüpadon, mint az életben. Halmaitumet, mint bonvivánt ösmerjük. Szerelmes szerepeket játszik Molnár László, kinek nyári gyakorlattól és szorgalmától eredményt várunk. A szerelmes színészeket kíségeti és énekel Bónis Lajos, kiről Mándoki Béla azt beszél, hogy „valóságos Alkibiadesz a szüpadon.” Segédszínésznek ott van még a kis Juhai. A dráma férfi színészei tehát szép számmal vannak, de hézag — itt is van.

A legjobb erőssel sem lehet valami jót produkálni, valamire való ensemble-t legkevésbé, ha nincs felettük — fegyelem. Ehez

német gróffal és ez megtagadta az engedélyt a társulattól.

Majd ismét kivitték nála az előadhatási jogot s a társulat 1790-ben november 25-én Budaén előadta Simay Kristóf fordítása szerint „Az igazházi” cz. szindarabot. Ez volt a legelső magyar szindarab a budainémet szüpadon.

Három nappal később ugyanazt játszották Pesten mint első magyar szindarabot.

Ez volt a magyar színészet gyermekora, mely lassanként jobban-jobban fejlődésnek indult s közeledett ifju korához. Rendes, szervezett társulat volt ez, melynek főbb tagjai később is sikeresen működtek a szümvészet terén. Többek között Erny Mihály, Láng József, Kelemen Borbála, Láng Erzsébet s kivált Rehák Anna asszony szép nevet vittek ki magoknak Thalia bírodalmában. Szerelmehgyi Andor pedig a szüpadí zene terén szerzett magának érdemet.

Leginkább vig és szentimentális darabok kerültek színre; nagyobb részt fordítások után. A fordítások az akkor nagyon felkapott Kotzebue munkáiból történtek — legnagyobb részt. Az eredeti művek 1794-ben adtak elő, s tárgyáik a magyar történetből vétettek legzivesebben. 1793—1794-ig hol fordultak meg a magyar színészek, alig tudni egész bizonyosan.

Hogy a színészet nálunk olyan mostoha gyermekként fogadtattott, annak egyrészt még akkor a színésztársulat volt az oka. Ugyanis gyakori surlódások támadtak közöttük, melyek sokszor a társulat feloszlatásához vezettek; másrészt pedig semmi művészi ambíció sem volt felfedezhető a tagokban.

Végre még hozzájárult az is, hogy nem volt állandó színházok — s kénytelenek voltak az egész országot bebarangolni, ha Thaliának áldozni óhajtottak. Különösen sanyaru helyzetök volt a színészeknek Magyarországon, már Erdélyben sokkal jobb virágzásnak örvendett a szümvészet.

Azonban egy váratlan esemény ujabb

lendületet adott a színészetnek — Magyarországon is.

Az első magyar színész társaság ugyanis jónak látta a fővárost odahagyni miután elő adásaikat alig látogatták — ellenben a német színházat még magyar közönség is pártfogolta.

Elment tehát Pestről 1795-ben és csak 12 év mulva vette ismét arra útját miután az 1807/8-ki országgyűlés reményt öntött keblökbe.

E társulatot az Erdélyiek által megbízott nemeslelkű gróf Wesselényi Miklós küldte Magyarországra, adván nekik szümvéket és egy szüni ruhatárt.

Kolozsvárról a társulat 1806-ban indult el és egészen Debreczennek vette útját, hol már azelőtt is nagy pártolásnak örvendett a m. színészet.

Itt öt hónapot töltött s lelkes adakozók által szüni felszerelésekkel és pénzzel ellátva, Szeged felé indultak.

E lelkes magyar város minden lehető megtett a társulat érdekében; ingeny elemelést és nagy pártolást nyújtott nekik s a társulat tagjait családi tagként üdvözölték maguk között.

Miután huzamos ideig, majdnem két évig időzött körökben 1808-ban megható bucsuzás mellett távoztak el a lelkes közönségtől, Szegedről eltávoztván a társulat Pestre, illetve Budára utazott, — hol akkor az országgyűlés már ki volt hirdette Elebb azonban még Debreczenben tartott néhány előadást s csak május 1-én kezdhetta meg a fővárosban mutatványait.

Itt a társulat a német igazgató engedélye folytán kétszer hetenként szerdán és pénteken a jövedelem negyedrészenek lefizetése mellett tartá előadásait.

Később hónapankint 3—4 előadás is volt tartható a budai német szüpadon, sőt a jövedelemből sem kellett a társulatnak az engedélyért fizetni.

A társulat később még több kedvezményben is részesült.

A kosár.

— Regény. — 18.
Írta: V. Gaál Karolina.

Leona nem felelt, ő érezte, hogy azon égető erzemény dul keblében, melyről Jenő szol, de szilárd jelleme büszkesége erőt vett a szenvedélyen. Sokkal inkább tekintette vette körülményeit, s nem bizott Jenő állandóságában, mintsem elárulta volna benső küzdelmét. — Erösen elhatározta magában, ismerni tanulni Aranyteleki Corneliát, s behatni Jenővel viszonyának minőségébe, s azután ha szive Jenő mellett fog szólni, erzemelt nyilvánítani. Lehet, hogy majd az özeve Jenő hajlamát felkeltene, s újra kezdődik minden; mit kellene neki akkor szenvedni, ha elhagná Jenő, s szép hajlam kedvesével gúnyt üznének tiszta szive hajlamából.

Óvakodott kimondani a szót, mely őt Jenő hatalmába ejthetné, s hogy erzeményein uralkodni tudott, nem hidegsége, melylyel Jenő vádoló, hanem atya tanácsaira való emlékezése tartá vissza.

Küzdelmeiben arczszíne egyre változott, léptei tántorgók lettek, mert reszetett e válságos percben Nem vallott e szerelmet azon egyetlen jeles ifju, kit első meglátás óta nem feledhet... kiről ábrándozik, s életét örömmest adná érte? Vajon visszautasításá miatt nem fog-e most örökre elhallgatni?...

Mig Jenő sötéten mozdulatlanul a fához támaszkodva állt, Leona elérte a csolnakot, — be lépett megfogta az evezőt megcsapkodta a tó vizet, s szeliden hívta Jenőt.

— Ez est nekem elviselhetetlen Leona, engem megfosztott nyugalmamtól, reményeimtől! Vegye vissza csüggesztő szavait, itt e magános ünneplés csendben! Jöjjön igazán szenvedék!

— Ezennel felszólított szomszédom, s lovagom kiálta, Leona határozott szilárdsággal, hagyjuk itt e varázs hatású szüzetet, hol arra van az ember kárhoztatva, hogy bus merengésbe essék!! Fel, fe, evezni!

— Nem, én nem mehetek innen, mig e szüzet varázsa alól Leona ajkai fel nem oldoznak!

Tündérszépén ragyogott már a hold, mint Petőfi éneki, Leona félelken tekintett szét, az esthajnali fény végkép elenyésze; makacs lovagját ott hagyta hát, s eloldván a csolnakot villámsebessé kezdett a tulparthoz evezni.

XIII.

Jenő felriadt, a parthoz futott, az istenért Leona nagyséd mit mivel? — kérde megdöbönve, de egyszersmind gyönyörrel bámulva Leona ügyességén.

— Evezek! — felelt nevetve Leona, ne ijedjen meg, ez napenkénti mulatságom!
— De itt hágy engem?
— Ha el nem birtam hivni, mit tegyek mást? — s a jövő percben bájólón énekel az evezés közben:

„Szélvész között zugó habon
Rettegtek sok veszély
Reményem még is megvagyom,
Tán partra hajt a szél!
Kit szenvedés, kit bánat ér:
Öröm könnyük a pályabér.”

A tulparton taps követés a bájos dalt, s ime a fenyesek mögöl előtűnt a tisztelendő és a báró alakja: kik lassan sétáltak a part felé; Leona már közelökbe evezett.

— Még is őrizte atya! — suttagó Jenő magában. Szégyenél, hogy Leona itt hagyta, várt és boszankodott.

Hát lovagod a tulparton van Leona, kiállta a báró, hogy Jenő is halhatta.

Fogadtam Tóthalmi uralm apám, mondá a hölgy hamisan, hogy magam át-tudok evezni, sőt vissza is! — E szavak után rendkívüli ügyességgel vissza evezett s kidobá J-nőnek a kötelet, Jenő igen haragosan lépett a csolnakba, s az evezőért nyult. Leona át-ada, s leült, tudta, hogy lovagja duzzog. Atevezett Jenő, a nélkül, hogy egy szót szölt volna egyebet mint ezt: — Hamis Leona! Várjon!

megkivántatik legelőször is a — pontos gage. A Valentin Lajos által vezetett igazgatóság jó hire és ügybuzgalma — kiált a nyári pontos gage után — e tekintetben előleges garanciát nyújt. (Az „előleges” szó alatt nem okvetlen előlegeket tessék érteni. Szédő) E tekintetben (bár megvagyunk róla győződve, hogy most csakis a forma kedvéért) a város és a városi színházi bizottság ellenőrző feladata is teljesítve leendő. Kivánatos továbbá a vasfegyelm. — Miután öt director éppen ötször parancsol kevesebbet, mint egy director, a főrendező, még pedig a népszínház főrendezőjének szerződötése a legjobb igyekezetre látszik vallani. Verő György főrendező — főként ha a directorok és tagok egyaránt engedelmeskednek — a legjobb eredményeket várjuk.

Kérünk mindezeket kívül jó világlátást, telen nem a multkorhoz hasonló fukar fütést és Debreczenhez illő diszú kiállításokat. Ez utóbbiak hiánya miatt nélkülöztek most az izlés skálájának két ellentétes tüneményét: a tüneményeszerű „Ember tragédia”-ját és a tüneményes „Ördög pilula”-it.

Lesz újdonság is bőven. A nemzeti színház a nagy port felvert „Keresd aszived” című Jókai-féle darabot francia és német drámákat — a népszínház repertoirjára pedig az új és felújított operettek, népszínművek és boházatok egész özetét kínálja. Az igazgatók bizonyára tudni fogják, hogy a legújabbal idején kedveskedni hasznos taktika.

És e mellett — haritkánis, de mindig gondosan előkészülve — kérünk Shakespeare, Moliéret és magyar történelmi dramát és kérjük el nem hanyagolni az eredeti magyar termékek közt kivált a magyar történelmi irányt. Ezt annyival inkább, mert közönségünknek a színház által csak ritkán vonzott réteget ezáltal lehet megnyerni, helyesebben mondva — megmozdítani. — Tanácsadóra nem elég Telegdi ur, neha a színiügylet kissé megmozdulhatna almban Szép tere nyílnak a nálunk neha oly igazságtalanul kiütő jutalomjátékok és az esetleges színházi ünnepelellyések rendezése terén. A sz-fejérvári színiügylet bérlet a gja és színházlátogatói solidaritásban állanak s a választmány minden heten, levelben tudatja az igazgatósággal észrevételeit a tagokra, előadásokra, másorra stb vonatkozólag. Nem lehetne ezt itten is produkálni?

Erről azonban más alkalommal. Ezuttal fogadják meg egyszer szívesen „Isten hozott”-unkat, azon reményünk kifejezését, hogy nem fogja követni sem színész, sem kritikus részéről egy szívelytelen — „vígyna az ördög!”

Eppen a nemzeti színház jubiláris hete alatt látunk hozzá a munkához: szolgáljon ez lelkesítésül! (r. e.)

* Deák Ferencz szobrát tudvalevőleg — holnap leplezik le Budapestben. Debreczen városa a leplezési ünnepélyre két meghívót kapott s ezeket elküldték gf. Degenfeld Lajos és Körösy Sándor debreczeni országos képviselőknek, hogy városunkat a leplezési ünnepélyen képviseljük. Thaly Kálmánnak nem jutott meghívó.

— Énekelj még egyet lányom! — kiált a partról a báró, mielőtt át-értek volna Leona engedelmeskedett.

„Nem lány, nem partra hajt a szél, Szél és hab ellennünk; Vezélyes a míg ember él Istent kísértenünk! Hullám dagad s örvénybe száll, Hullám között vár a halál.”

Jenő kiakasztá a esolnakot, s kisegíté társnját: a báró örült mulatásukon. — Hát fogadták Tóhalmi ur, s ön elveszté fogadását! — Fájdalom fogadtunk, s hogyha Leona urhölgy átevezend maga, akkor két hétig nem szabad ide jönnöm! Megtörtént, én vesztettem! Szavai után Leonára tekintett, ki egy kissé megdöbbsent. — A két hét könnyen eltelhet felett a tisztelendő, de biz ez mégis nagy büntetés, hanem lovagias ember mindent köteles a hölgyekélt eltűrni — S a kastély felé indultak.

Leona megcsókolta atyja kezét, s ez az ő homlokát, de hirtelen megjévdé kérdé: — Homlokod szokatlan forró gyermekem! Tán meghűlté a vizen, könnyen vagy öltözköde! — Nincs semmi bajom apám egy kissé gyorsan eveztem; ugy hiszem soká voltunk a szigeten. Tóhalmi ur nagyon kedvesnek találta, alig tudott tőle elválni!

— Igazán jó gondolat volt a kis sziget alapítása a tó közepén felelt Jenő, báró ur kedvet adott nekem is hogy parkomban ilyet készítessek; fogok is!

A báró nevetett, s előre ment a pappal Jenő Leona baljánál lépdelt, a nélkül, hogy megkínálta volna karjával. — És szítem közepe építettek egy remetekunyhót mondá Leonára tekintve, — s mikor hamis szomszéd-nem két hétre számúz köréből, zsákba öltözve ott remetéskedem!

(Folyt. köv)

Különbön illő is, hogy a közösgy megalkotójának szobránál a közösgy védelmezői tünessenek.

* Dohánytermelők figyelmébe. A pénzügyári szakasz az idei dohányszermés előirányzásának határnapjait követezőképen változtatta meg: Szepes, Ebes, Ondód és Hegyes puszták onkt. hó 12. és 13. Elep és Álomzug puszták onkt. 14. és 15. Pallag puszták onkt. 16. Ujföldek onkt. 17 és 18. a Gut puszták onkt. 19-ik napjára

* Oszi időjár a forró nyári napok után. A fák lombjai napról-napra mindinkább sárgulnak s a hűvös szél egymásután rázza le őket. Az ég borongós. Az éjjel hideg özi eső esett, holott a közölg szüretre verőfényes időt óhajtana a gazdaközönség.

* Népe se de s. Szept. hó 18-tól szept. hó 24-ig terjedő héten született városunkban: I. Református: törvényes 10 fiu, 12 leány, — törvénytelen 2 fiu, 3 leány, — együtt: 27. Halvaszületett 2 fiu 2 leány, együtt: 4. Egybekelt 6 pár. — II. Evangélikus: 0. III. Róm. k. katolikus: törvényes 3 fiu, 1 leány, — törvénytelen 1 fiu, 2 leány, — együtt: 7. IV. Zsidó: törvényes 1 leány. Elveszülettek összes szám = 35, melyet ha egybevetünk az elhaltak számával (35), a szaporodás = 0.

* A debr. f. olvasókör. f. évi októ. hó 2-án, azaz jövő vasárnap d. e. 11 órakor a városháza nagy tanácstermében közgyűlést tart, a melynek tárgyai a következők: 1. A választmány évi jelentése. 2. A számvizsgáló bizottság jelentése a mult évi számadásokról. 3. A jövő évi költségvetés megállapítása. 4. A választmány felének új választása. 5. Indítványok. Kivánatos volna, hogy az oly kiváló szerepre hivatott évi közgyűlésében a tagok mentől nagyobb számban vegyenek részt.

* Hosszú nap. Ma nagy napjuk van a zsidó lakosságnak. Most ülnek meg ugyanis az engesztelő, vagy amint általában nevezni szokták, a hosszúnapot. E napon minden izraelita a templomba megy és reggeltől estig imádkozik, mert ez a nap a bűnbocsánatkérésre van szánva. Legnagyobb ünnepe ez a zsidóknak, melyet megtart mindenki, kivétel nélkül. A város összes zsidó ima-helyei zsufolvák s a helyek pénzen vétnetnek.

* Husfogyasztási szövetkezetek Hajdúvármegyében Hajdúvármegyében az utóbbi időben két községben alakult a mézárások önkénykedései ellenében husfogyasztó egyesület melyek örvendtes virágzásban vannak. Az egyik ily hasznos szövetkezet Nádudvaron, a másik Kabán áll fenn; már mindkettő több egy évesnél. Most Földesen is mozgalmat indított meg az ottani értelmiségnek néhány tevékeny tagja, hogy ott is hasonló egyesület létesüljön; ezen törekvésben valószínűleg buzognak fogja őket támogatni az ottani vagyonszorgók osztály is, úgy hogy a szükséges 100 tag könnyen összehozható leendő.

* Táncmulatság Nádudvaron. A nádudvari jótékony Nőegylet f. hó 24-én, szombaton saját pénztára javára sikerült táncmulatságot rendezett az ottani kaszinó termében A mulatságon Debreczenből jelen voltak: Orosz Ida és Kálmáncznyi Irén k. a-ok. — A talpalávalókat Debreczen kitünő népzeneke, a Magyar testvéreké, húzta.

* Szamáru-gy. Kriminális sértés-e az, ha az ember a rendőrt leszamarazza? Ez a mulatságos jogi kérdés foglalkoztatja a rendőrséget. A kérdés a következő esetből bujt ki: Két András áll és tájta a száját a Bika előtt. Arra vágtat egy bérkocsis felrecepott kalappal, félrebeczett fejével piros jó kedvvel és rekedt hangon rákiált a rendőrökre: — Szamarak!

Felforr az önéret epéje a zsinóros dolmány alatt A lovak elé állnak, elkapják a gyeplőszárat s megnézik a bérkocsi számot. — A bérkocsis leröhög a bakról s tovább hajtva, adjon isten helyett lekiált ujra: — Szamarak!

A két András benyújtja panaszát a biztosnak, aki elővezetett a jökevő bérkocsist a hivatalos közegek sértegetéséért

— En, sértegettem, ments isten, sohse én, egy szóval se, — mentegőzik a kocsis jámborul.

— Szamaraknak mondta a rendőrök, — kiált a biztos haraggal.

A kocsis nagy fejéhez nyul s bamba képet vág:

— Jézuskám, hiszen csak nem sértés, hogy aszontam: szamarak. Hiszen engem meg, mert veres vagyok, rókának hívják, oszt egy csöppet se haragszom érte.

Aztán ravaszul nyel egyet a vörös bérkocsis s hozzátézi:

— Pédig már a róka, az csak gonoszabb egy állat, mint a szamar.

A biztos mosolyog a rókafurfangon, de azért nem enged a szigorból.

— Hogy merte azt mondani a rendőröknek? A rendőr hivatalos közegek, a város ruháját viseli, tisztelni tartozik kend a város emberét.

A vádolt fölkiált:

— Tisztelen is én nagyon De Jézuskám, a minap meg két tekintetes városi ur szamarazta le egymást, még se mentek mindjárt a biztos urhoz.

— Ahhoz kendnek semmi köze Kendnek nem szabad a rendőrt sértegetni

— Ejnye ejnye, hogy ugy zokon vettek, mikor az a szegény számár a légynek se vét, dörmög és forgatja a fejét ravaszul a bérko-

csis, aki látván, hogy nem boldogul, megtoldta a furfangját újabb fordulattal:

— Iszen instálom, az a számár nem olyan bolond állat am, a Jézus verjen meg, ha a két öregebbik lovatam oda nem adnám két jó számáért . . .

Ezt aztán nem lehetett megállni nevetés nélkül De azért a kérdés még megoldatlan vizsgálat alatt van A megsértett Andrások kijelentették, hogy ha fényes elégtételt nem kapnak, levetik a város ruháját.

* Husarak megállapítása bejelentve 1887. évi szept. hó 28-tól okt. 5-ig. 30 kr. Erdei Jánosnál morgó-utca 587. sz. alatt. 32 kr. Kolb Jakabnál péterfia utca 687. sz. alatt. 32—36 kr. Rác Györgynél Czegléd utca 2599. sz. a., 34 kr. Erdei Ferencznel Csapó-utca 240. sz. a. bárány-utca 2284. sz. a., Balog Jánosnál Mester-utca 1371. sz. a. Csapó-utca 471. sz. alatt, 36 kr Rác Györgynél csapó-utca 10. sz. a. rózsater 10. sz. a., Erdei Jánosnál sas-utca 3. és 18. sz. a. Hatvan u. 1517., Szentesi Jánosnál rózsater 11. sz. és várdu. 2166. sz. Kolb Jakabnál Mester utca 1113. sz. a. rózsater 10. sz. a. Minden többi bejel. 18 mézarszékekben pedig 40 kr. Jegyzet: Magyar Gábor három szekiben 1 kiló hus nyomtatek nélkül 8 krral drágább.

* Országos vásár Földesen. Hajdúvármegye egyik előre haladó községe a kereskedelemügyi minisztériumtól engedélyt kapott, hogy évente kétszer, május hóban harmadik és november hó második hetében mindig a szerdai napon országos kirakó és marha vásárt tarthasson. Az első ilyenü vásár f. é. nov. 9-én tartatik meg a közösg nyugoti oldalán a Gunárkert mellett fekvő tágas gyeptérségen A község ez alkalommal nagy bankettet és táncvigalmat rendez, melyre a szomszédos községek előjáróságát is meghívja. Az első orsz. vásárkor semmiféle vám vagy helypénz nem fog szedetni.

* Jogvizsgástanár: Mondja meg uraságod, mit csinálna, mielőtt átvenné örköségét?

Jogász: Adósságot.

Tanár: No akkor mi is adóssok maradunk önnek a — diplomával!

* Kertészeknek. Ismeretes dolog, hogy a falakat, melyekre szőlőt futtatunk, legjobb feketére festeni az éres előmozdítása céljából. Egy francia kertész ez ügyet közelebb ismét szelöztette és azt állítja, hogy ez irányban még messzebb lehetne haladni, ha a falakat feketére festés helyett palalemezekkel fednék be. — Azon szőlőfűrtök melyek palalemezekre fektettek, már egészen megszíneződtek, mikor még a többi fűrtök, ugyanazon falon az érésnek semmi jelet nem mutattak. A kísérletek azt mutatják, hogy a gyümölcsök ezen eljárás mellett teljes kifejedést érnek el és igen szépen színeződnek.

A gyümölcs és szőlő értékesítése a termelési helytől távol leginkább a helyes csomagolástól függ. Kisebb küldemények kosarakban igen czelszerűen csomagolhatók és sertetlenül állják ki a szállítást. Nagy mennyiségek szállításánál az ily csomagolási mód költséges és időrabló fáradsággal jár. Amerikában kísérletek tettek szenesedett gabonakorpával, mely közé nagyobb mennyiségű gyümölcs vagy szőlő csomagolható. Az ily csomagolási mód nemcsak a szállítás alkamával előforduló törődéstől menti meg a szállítandó tárgyat, de egyuttal a romlás ellen is, mint konzerváló anyag kitünő szolgálatot tesz

A burgonya elrakása télire, leggyakrabban kupacokban történik. A kupacokban a burgonya lomb vagy szalmával fedetik be s erre jön egy bizonyos vastagságú földréteg. Böck G. szász gazda felhívja gazdátársainak figyelmét ez eljárás helytelen és káros voltára. A lomb és szalma télen át rothadásnak indul s e romlást átviszi a burgonyára is. Sokkal czelszerűbb a burgonya kupacokat csupán 30—40 cm. földréteggel beföldni. Számos éven át gyakorolta a tisztán földdel való befödést és soha a legkisebb romlás nem észlelte. Sőt a fagytól sem kell tartani, mert ha a vastag földréteg daczára a fagy áthatolna, tavasszal midőn a föld kienged a fagyot a burgonyából is kiszívja.

* Piaczi árak. 1887. szeptember hó 27-én megtartott hetivásárról.

1 Mm Buza	6 00—5,90—5,80
1 " Kétszeres	5,10—5,00—4,90
1 " Rozs	4 40—4 30—4 20
1 " Árpa	4,40—4,30—4,20
1 " Zab	4,40—4 30—4 20
1 " Tengeri	5,60—5,50—5 40
1 " Köles	5,00—4,75—4 50
1 Zsák Burgonya	1,10
100 ^{kg} Szalonna	66.00 64.50 — 63.00
100 ^{kg} Háj	56.00 55.00 — 54.00

* Szőlő szet-kedvelők nem mulaszták el a gazdasági és kertészeti csarnokban (egyháztér, Huszár Károly kereskedése mellett) kitett gyönyörű szőlő-mutatónyokat megtekinteni és használatás esetében azon fajok vesszőiből megrendelés tenni.

* Időjárás. Európában: A nagy légnymások (762—764) a Feketetengernél, a depressziók (753—754) egyike Olaszországban a má sika Dánia körül van. Az idő Közép-Európában száraz, nagyon hűvös.

Hazánkban: Délkeleties, részben északi és délnyugotias gyenge szelek mellett, a hűvös hőmérséklet keveset változott, a légnymás keleten nagyobb, nyugoton kisebb lett. Az idő változó felhőzetű, reggel többnyire de-

rlt, száraz. Csekély eső itt-ott keleten, alig volt. — Rövid közbederülés után az idő változó jellegű folytatva, jövőre helyenkint esővel, egyelőre szelesebb és melegebb lesz. Kilátás a jövő időre:

Hazánkban: Keleten még derűs, nyugoton helyenkint esővel változó, szelesebb időt várhatni, növekedő hőmérséklettel.

x Tartósgyógyisiker Fájdalmas csuznál a derék testrészek és a forgó közpnyes bántalmainál a Moll-féle francia borszeszes sóval való bedörmsölés sikerrel használtatik. Egy üveg ára 80 kr. Szétküldés naponta utánvétellel Moll A. gyógyszerész és cs. kir. udv. szállító által Bécs, I. Tuchlauben 9. Vidéki gyógyszerárakban és anyagkereskedésekben határozottan Moll-féle készítmény kéréndő az ő gyári jelvényével és aláírásával.

Muzsák.

— Mátyás király kolozsvári szülöházának emléktáblával való megjelölésére a király ő Felsege 400 forintot adományozott. E kegyeletes szép adomány bizonyára ország-szerzte megilletődést kelt fel s remélhető, hogy az emléktábla nem sokára elkészül. A ház, melyben Mátyás király megpillantotta a napvilágot, Kolozsvártól a templom közelében áll. Emeletes épület, melynek kapuja részut egy mellékutczára szolgál és felül szuette táblán a következő felírást viseli: Szükség kaszárnya. Az 51. ezred egy század gyalogsága tanyázik jelenleg ama lakosztályokban, melyek egykor Hunyady János, a nagy hadvezér családi boldogságát látták. Nehány nappal ezelőtt a király ő Felsege a kaszárnya szemle alkamával történelmi nevezetességű helyen is járt és a miniszterelnöktől megkérdte, melyik szobában született Korvin Mátyás. Tiszta miniszterelnök erre nem tudott határozott választ adni. Most megírják, hogy Mátyás király szülőszobája a mostani kolozsvári szükségkaszárnya földszintjének jobb sarkában van. Ez alacsony szoba, melyben már évek óta a század cipésze dolgozik, kinek három lábas szeke ugyanazon a helyen áll, a hol egykor a dicsőséges magyar király bölcsőjét ringatták. A hol régi időben a fejedelmi gyermeket énekszóval elaltatták, most a cipész-kalapács kopog a komisz-bakan-csok talpain.

— A nemzeti színházban az egész hetet nagybárá az előbbi előadások előkészületei veszik igénybe Ma és holnap a jubilaris előadás, egy programmal. Pénteken adatik a már két ízben elmaradt Othello, a czimszerepben Nagy Imrével, Desdemona: P. Márkus Emília. Vasárnap pedig az Arany ember: Nagy Imre, Noémi: P. Márkus Emília, Teresa: Jászay Mari, Timeát Fai Szeréna helyett Tolnayné személyesíti. E napon nyílnak meg a varsztahazi előadások.

Apró cseprő.

— Megadtane ki! Mihály gazda: Ni, mit ir az újság! „Nemsokára összeülnek megint a kodifikátorok, hogy megfeneklett szekerén az országnak lódtitsanak egyet . . . Kodifikátorok?! Mi az Isten csudája ez komám uram?

András gazda: Kodifikátorok? Hát a követ urak, a kik az országot kódiássá teszik!

A rossz polgár vétkesebb az anya-gyilkosnál, és magát teszi árkvává, az milliók anyjának ássa sírját.

Kuthy.

Házat mindenütt találsz, de hazát sehoh, csak itthon.

Verbőczy.

Ne ajándékozzátok meg bizalmatokkal azt, ki a hazaszeretet hiányát a világszeretetet palástolja.

Dya-Na-Sore.

Apró dalok.

Kerti fákra . . . Kerti fákra Szállt az este, Ráborlok A szivedre.

Te se szólasz, En se szólok. Mit is szóljon, Aki boldog?

Az en szivem tündérsziget . . . Az en szivem tündérsziget, Nincsen ott tél, csak kikelet. Sátor gyanánt borul rája A szerelem rózsafája.

Te vagy, kis lány, a tündére, Tündérsziget személfénye. Aludj, aludj, rózságyon! Aludj, aludj, boldogságom!

Az alma értéke, mint tápanyag még kevésbé ismeretes s nem becsültetik érdemileg. Az alma tápereje csak valamivel kisebb a burgonyánál, egészségi szempontokból pedig sokkal felette áll. — Mig burgonyával egész vidékek lakói táplálkoznak, az almának, mint rendszeres tápláléknak, meghonosítására kevés gondot fordítanak. pedig az alma táplálja és feleleveníti a testet és lelket s az emberi szervezetre oly előnyös tulajdonságokkal bir, melyek más gyümölcsössel pótolhatók nem lévén, általános elterjedését, mint élelmiszer felette kívánatossá teszik.

Felölös szerkesztő Gáspár Imre Kiadó Kutasi Imre

MAGYAR
IPAR.

Legujabb divatu
tiszta gyapjuból készült
SZÖVETEK.

Van szerencsénk úgy a helybeli n. é. közönségnek, valamint a tek. megyei-, városi-, községi hatóságok és egyéb testületek becses tudomására hozni, miszerint sikerült a hazai gyapjuszövet iparban a legmagasabb fokot elérni

„BRASSÓI“

híres készítményeknek, melyek finomság, tartósság és izlés tekintetében minden ehez hasonlemű külföldi gyártmányokat felülmúlják — úgy a helybeli piacra, mint ennek vidékére egy

kizárólagos

FŐRAKTÁRT

megnyerni.

Raktárunkat ezen gyártmányoknak legujabb divatú és legtisztább gyapjuból készült szövetekkel, valódi színű és tartós egyenruházati posztókkal, melyek a m. k. honvédségi ruházatok előállításánál is előnyben részesítettek — dúsán felszereltük és miután főcélunk a hazai ipar előmozdítását képezi — kérjük ebbeli törekvésünket nagybecsű támogatásuk által méltányolni és esetleges szükségleteiknek beszerzését nálunk eszközölni.

Kiváló tisztelettel

BIEDERMANN E. és FIA.

BRASSÓI
GYÁRTMÁNYOK.

Mindentéle egyenruházati szállításokra
legalkalmasabb valódi színű
POSZTÓNEMŰEK.

Hirdetmény.

A balkányi határban az ügynevezett Aba puztán egy szabad kézből eladó. Bővebb felvilágosítást ad a kiadó hivatal.

MOLL SEIDLITZ POR

Tavaszi
gyógyítás.

Nyári
gyógyítás.

Őszi
gyógyítás.

Téli
gyógyítás.

Csak akkor valódi, ha minden dobozon a gyár-jegy egy sas és MOLL A. sokszorosított czéje látható.

Gyors gyógyhatás makacs gyomor- és altestbajok, gyomorgörcs, nyálk, gyomorégés, májbajok, vértelenség, aranyér és a legkülönbözőbb női betegségeknél. Egy eredeti doboz használati utasítással 1 frt.

Raktárak az ország minden nevezetesebb gyógyszerházaiban. **MOLL A. gyógyszerész cs. kir. udvari szállító, Bécs, Stadt, Tuchlauben 9.**

Szétküldés naponta utánvét mellett, 2 doboznál kevesebb nem küldetik.

Elismerés MOLL A. urhoz Bécsben.

Ülő foglalkozásomnál az ön Moll-féle Seidlitzporai igen jó hatást gyakorolnak; ismerem ezt egyszer s mindenkorra és szívvelyes „Isten fizesse meg“-et mondom érte; ezek a gyomrot jóvá és sőt könnyűvé teszik.

Tisztelettel

Steinko Ján. F. lelkes Honnetchlag-ban.

MOLL-FÉLE FRANCIA
BORSZESZ ÉS SÓ

Legjobb
bedörzsölő-
szer

köszvény

CSUZ

és minden

meghülesi
betegségek
ellen.

Csak akkor valódi, ha minden üveg MOLL A. védjegyet és aláírását viseli.

Bedörzsölésül sikeres használat közzvény, csuz, mindennemű testfájdalmak és benulásnál; borogatás alakjában minden sérelem és sebnél, dagadtok gyuladásoknál. Belsőleg vízzel vegyítve hirtelen rosullat, hányás, kolika és hasmenésnél.

Egy üveg ára használati utasítással 80 kr. o. é. Raktárak az ország minden nevezetes gyógyszerházában és anyag kereskedéseiben.

MOLL A. gyógyszerész cs. kir. udvari szállító Bécs, Stadt, Tuchlauben 9.

Szétküldés naponta utánvéttel. Két üvegnél kevesebb nem küldetik.

Elismerés MOLL A. gyógyszerész urhoz Bécs.

Kitűnő Moll féle francia borszesz és sója vidékemen nagyszerűen működik. Küldjön nekem 50 üveggel, mivel az emberiség segítségére készletet óhajtok tartani magamnál.

Mély tisztelettel
Hornof, lelkes Micholup-ban

Raktárak Debreczenben: Gölt Nándor, Dr. Rotschnek V. Emil, Tamásy Károly gyógyszerházaiban, Gerébi Fülöp és Szepe Antal kereskedőknél.

Ezen a héten a gazdasági és kertészeti csarnokban nemes új faj szőlők mutatványai vannak kitéve, azok és más ajánlható fajok

KÖNYV- és KÖNYOMDAI-MUNKÁK FELVÁLLALTATNAK.

KUTASI IMRE
KÖNYV- és KÖNYOMDÁJA

Debreczenben, Főpiacz Sz. Nagy Károly ház.

Ajánlja magát mindenféle

KÖNYV- és KÖNYOMDAI MUNKÁK

gyors és pontos elkészítésére;

elvéllal; tankönyveket, hirlapokat és folyóiratokat minden nyelven,

ét- bor- és árlapokat; díszműveket

arany- ezüst és szinnyomatban; a törvénykezéshez megkivántató

* ROVATOZOTT IVEKET; *

díszes egybekelési- és látogató-jegyeket.

Szóval a nyomdászathoz tartozó megrendelések gyorsan és hibanélkül, a legjutányosabb árban eszközöltetnek.

A papir gyári árban számíttatik.

HIRDETÉSEKET a kiadásomban hetenkint ötször megjelenő „DEBRECZEN“ cz. hirlapban legolcsóbban számítva közzéteszek.

KUTASI IMRE könyv- és könyomda tulajdonos.

DEBRECZENBEN, Főpiacz SZ. NAGY KÁROLY ház.

KITÜNTETÉS
SZEGED
érd-m éremmel
1876.

KITÜNTETÉS
LONDON.

KITÜNTETÉS
SZÉKES-
FEHÉRVAR
ezüstérem 1879.

Diszklevéllel
1871-ben.